

[Grethe Philip.]

men hvorfor nu devaluere dette ord? Det er ikke rimeligt at tale om krise, når alle hjul i samfundet er i fuldt sving, men det er i høj grad på sin plads at gøre opmærksom på, at vi er ved at påtage os nye store statsudgifter, samtidig med at vi giver slip på nogle indtægter, og at for alt dette må der skabes dækning og mere til, hvis vi vil holde vor økonomi i ave. Det er ikke en krise, men det er et spørgsmål om balancekunst og om ansvar.

Det er ikke muligt af det foreliggende finanslovsforslag at se, om de økonomiske mål vil blive nået. Dertil er der for mange ubekendte størrelser. Lovforslaget kan vel i det hele taget ikke betragtes som meget mere end et arbejdsprogram, en skitse til det lovforslag, der skal vedtages til foråret.

Finansministeren har afsat 575 mill. kr. i reserve, hvoraf de 375 mill. kr. er tænkt til imødegåelse af forventede genbevillinger og tillægsbevillinger, medens de 200 mill. kr. er hensat til dyrtidsregulering af lønninger og pensioner efter januarpristallet. Det er nok klogt at regne med, at hele dette reservebeløb vil blive brugt til de formål, hvortil det er hensat.

Herudover opstiller finansministeren et kasseoverskud på 300 mill. kr., men der er ligesom ikke meget realitet i dette tal. Det virker nærmest skyggeagtigt, når vi ved, at der samtidig opereres med ændringer i statens indtægter og udgifter, der tilsammen måles i milliardbeløb. Jeg tænker her bl. a. på afviklingen af tjenestemændenes lønefterslæb, på nedgangen i provenuet af indkomstskatterne som følge af en ændret udskrivningslov, på eventuelle udgifter i forbindelse med overenskomstfornyelserne, på de nye afgiftslove og på de forestående drøftelser om landbrugsordningerne. Hertil kommer yderligere, at resultatet af overenskomsterne på det private arbejdsmarked vil være afgørende for, hvor stærkt et behov der vil være for ad finanspolitisk vej at dæmme op for efterspørgslen.

De mange ukendte faktorer gør det meget vanskeligt at vurdere, hvor stort et kasseoverskud vi skal stile imod for at holde den økonomiske balance. Opgaven bliver heller ikke lettere af, at vi muligvis skal gennemføre en finanslov, før alle de forhold, jeg

her har nævnt, er helt afklaret; jeg tænker bl. a. på landbrugsordningerne. Må jeg i denne forbindelse sige, at jeg regner med, at med de forbedrede indkomstforhold for landbruget må tiden være inde til at afvikle de kontante tilskud. Samtidig ønsker vi fra radikal side at gå positivt ind i en drøftelse om landbrugets finansieringsforhold i forbindelse med dets rationalisering og strukturproblemer.

Det er som sagt næppe muligt på dette tidspunkt at fastsætte, hvor stort kasseoverskuddet bør være. Finansministeren har udtalt, at han skønner, der vil være behov for et kasseoverskud af mindst samme størrelse som det, vi får i år, d. v. s. på ca. 700 mill. kr. Sætter vi os dette som mål, vil det kræve store ekstraskatter, og der er også allerede forvarsler om en betydelig generel forhøjelse af de indirekte skatter under en eller anden form. Kombineret med de foreslåede nedsættelser i indkomstskattesatserne betyder det en omlægning af beskattningen over mod forbrugsskatterne. Det er almindelig kendt, at vi i det radikale venstre går ind for en sådan skatteomlægning. Dette blev der også klart givet udtryk for af partiets ordfører, det ærede medlem hr. Baunsgaard, ved første behandling af udskrivningslovsforslaget forleden dag, idet det dog samtidig blev pointeret, at det for vort parti er en absolut forudsætning, at omlægningen ikke får en social slagside, men at den sociale linje fastholdes, når man betragter den samlede skattelovgivning under ét.

Når vi går ind for en omlægning af skattelovgivningen med større vægt lagt på forbrugsskatterne, er det ikke mindst, fordi vi mener, at finanspolitikken derved vil kunne blive et mere effektivt og hurtigere virkende middel til regulering af konjunkturerne. Men det er ikke ligegyldigt, i hvilken form den indirekte skat opkræves. Den nuværende engrosoms, som de konservative i sin tid tvang igennem, er som bekendt ikke velegnet til hurtig konjunkturregulering. Vi har noteret os, at finansministeren overvejer at gå over til en merværdiskat. Uden på nogen måde at tage bindende stilling til en sådan skat føler vi os dog på forhånd tiltalt af princippet — men er det muligt? Jeg stiller spørgsmålet til den højtærede finansminister: er det teknisk muligt inden for den ret